Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 4, Petersburg 1865

PRÂT. 14,30.

पुनरुक्तवदाभास (पु°, adv. von पुनरुक्त, + आभास) m. *Anschein von Wiederholung, scheinbare Tautologie* (eine Redefigur) SÂH. D. 632. PRATÂPAR. 72,*b*.

पुनरुक्ति (पु° + उ°) f. *unnütze Wiederholung, Tautologie* Z. d. d. m. G. IX, L, Anm. PRATÂPAR. 72,*b*. KULL. zu M. 8,28. अ° ders. zu 2,202. न भवति पुनरुक्तिर्भाषितं सज्जनानाम् so v. a. *ein leeres Wort* Spr. 462.

पुनरुक्तिमत् (vom vorherg.) adj. *tautologisch:* शब्दार्थपौनरुक्ते तु तद्वाक्यं पुनरुक्तिमत् PRATÂPAR. 63,*a*.

पुनरुत्पत्ति (पु° + उ°) f. *Wiederentstehung, Wiedergeburt* COLEBR. Misc. Ess. I,290.

पुनरुत्सृष्ट (पु° + उ°) adj. *wiederholt freigelassen*, von einem Stier u. s. w. TS. 1,5,2,4. 2,1,5,5. KÂTJ. ÇR. 7,1,5. 15,1,14. KÂTH. 8,15. 13,6.

पुनरुत्स्यूत (पु° + उ°, partic. praet. pass. von सिव् mit उद्) adj. ved. P. 1,4,60, Vârtt. 2, Sch. *wieder geflickt:* वासस् TS. 1,5,2,4. LÂTJ. 9,4,7. KÂTH. 8,15. कद्रथ ÇÂÑKH. BR. 1,5.

पुनरुपागमन (पु° + उ°) m. *das Wiederkehren* KATHÂS. 33,216.

पुनरुपागम (पु° + उ°) m. *Wiederkehr* KATHÂS. 28,189.

पुनर्गमन (पु° + ग°) n. *das Wiederkehren* PAÑKAT. 163,9, wo wohl प्रयाम्यापुन° zu lesen ist.

पुनर्गव (पु + गव) n. P. 2,2,18, Vârtt. 9, Sch.

पुनर्ग्रहण (पु° + ग्र°) n. 1) *wiederholtes Schöpfen* KÂTJ. ÇR. 25,5,20. — 2) *Wiederholung* KÂTJ. ÇR. 1,4,6. 7. 10,6,12. VS. PRÂT. 4,176.

पुनर्जन्मन् (पु° + ज°) n. *Wiedergeburt* BHAG. 4,9. 8,15. HIT. Pr. 40. अ° adj. *keine Wiedergeburt erleidend* KATHÂS. 41,53.

पुनर्जात (पु° + जात) adj. *wiedergeboren* MBH. 8,5028. HARIV. 9090. R. 1,77,5.

पुनर्णव s. पुनर्नव.

पुनर्दर्शन (पु° + द°) n. *das Wiedersehen:* °नाय MṚKKH. 110,21. VIKR. 12,16. अनुकम्प्यतामयं जनः °नेन ÇÂK. 85,16. अ° MBH. 7,2970.

पुनर्दातर् (पु° + दा°) m. *Vergelter:* इन्द्राय दात्रे पुनर्दात्रे वा ÂÇV. ÇR. 2,10.

पुनर्दाय s. u. पुनर्; पुनर्दीयमान s. अ°.

पुनर्दारक्रिया (पु° + दा°) f. *das Nehmen einer zweiten Frau* (nach dem Tode der ersten) M. 5,168.

पुनर्धेनु (पु° + धेनु) f. *eine Kuh, die wieder Milch hat*, LÂTJ. 9,4,7.

पुनर्नव (पु° + नव) und पुनर्णव (AV. ÇAT. BR.), in TS. oxyt. 1) adj. f. आ *sich erneuernd, sich verjüngend* ṚV. 10,161,5. (ओषधीः) या रोहन्ति पुनर्णवाः AV. 8,7,8. चन्द्रमाः 10,7,33. 8,23. ÇAT. BR. 11,7,1,2. ÇÂÑKH. ÇR. 15,17,13. im Wortspiel mit नवन् *neun:* त्रिणवस्य वै ब्राह्मणोनेमे लोकास्त्रिष्पुनर्नवा भवति PAÑKAV. BR. 6,2,3. — 2) m. *Fingernagel* H. 594. HALÂJ. 2,356. Vgl. पुनर्भव. — 3) f. आ *Boerhavia procumbens Roxb.*, ein lästiges Unkraut, engl. *hogweed*, AK. 2,4,5,14. TRIK. 3,3,290. RATNAM. 25. SUÇR. 1,137,5. 145,17. 157,16. 220,9. BHAṬṬOTP. zu VARÂH. BṚH. S. 47,42. 59,3. Vgl. नील°.

पुनर्निवृत्त s. u. वर्त् mit नि.

पुनर्निष्कृत (पु° + नि°) adj. *wieder ausgebessert:* रथ TS. 1,5,2,4. KÂTH. 8,15.

पुनर्बाल (पु° + बाल) adj. subst. παλίμπαις, *wieder Kind, kindisch geworden:* वृद्ध R. GORR. 2,18,9.

पुनर्भव (पु° + भव) m. 1) *Wiedergeburt* PRAÇNOP. 3,9. MBH. 1,251. 4178. 12,1643. 13,492. SUÇR. 1,320,6. ÇÂK. 194. KUMÂRAS. 3,5. BHÂG. P. 1,3,32. 4,29,62. 5,26,37. 7,15,51. — 2) *Fingernagel* (*wiederentstehend;* vgl. पुनर्नव) AK. 2,6,2,34. TRIK. 2,6,27. H. 594. — 3) *eine roth blühende* Punarnavâ RÂGAN. im ÇKDR. — Vgl. अ°.

पुनर्भविन् m. *Seele* ÇKDR. und WILS. nach H. 1366, wo aber nach dem Schol. पुनर्भवी in zwei abgesonderte Worte zu trennen und भविन् zum Folgenden zu ziehen ist.

पुनर्भाव (पु° + भाव) m. *Wiedergeburt:* अ° PRAB. 108,1. — Vgl. पुनर्भव.

पुनर्भाविन् (पु° + भा°) adj. *wiedergeboren werdend:* अ° HARIV. 11689.

पुनर्भू (पु° + भू) f. Decl. P. 6,4,84, Vârtt. 1. VOP. 3,59. 82. 1) adj. *wiederentstehend, wieder neu werdend, verjüngt:* सनादिवं परि भूमा विरूपे पुनर्भुवा (आ चरतः) ṚV. 1,62,8. उच्चा व्यख्यद्युवतिः पुनर्भूः 123,2. ऋतस्य योना सदने पुनर्भुवः 9,72,6. विष्वक्पुनर्भुवा (gen.) मनः *der verjüngten d. h. gehäuteten Schlange Augenmerk* AV. 1,27,2. — 2) f. *eine Wittwe, die wieder geheirathet hat*, gaṇa बिदादि zu P. 4,1,104. AK. 2,6,1,23. H. 525. HALÂJ. 2,330. समानलोका भवति पुनर्भुवापरः पतिः AV. 9,5,28. अक्षता च क्षता चैव पुनर्भूः JÂGÑ. 1,67. कुतो पुनर्ग्वाः (lies पुनर्भ्वाः) MBH. 12,6447. प्रसूता पुनर्भूर्भार्या मे 6372. VARÂH. BṚH. S. 30,3. RÂGA-TAR. 3,307. Verz. d. Oxf. H. 85,*a*,23. Davon nom. abstr. पुनर्भूत्व (sic!) KULL. zu M. 5,162. पुनर्भूयोगिकः पुंसि (*der eine Wittwe geheirathet hat*) SIDDH. K. zu P. 6,4,84. — Vgl. पौनर्भव.

पुनर्भोग (पु° + भोग) m. *ein wiederholter Genuss* COLEBR. Misc. Ess. I,290.

पुनर्मघ (पु° + मघ) adj. 1) *habsüchtig* AV. 5,11,1. 2. 7. — 2) *wiederholt Spenden gebend* (nach Comm. TBR.): स सूनुर्भुवत्स भुवत्पुनर्मघः AV. 7,1,2 (TS. 2,2,12,1. TBR. 3,5,7,2).

पुनर्मन्य (पु° + म°) adj. nach SÂJ. = पुनः स्तोतव्यः, viell. *wieder gedenkend, sich erinnernd:* युवं तुग्राय पूर्व्येभिरेवैः पुनर्मन्यावभवतं युवाना ṚV. 1,117,14.

पुनर्मृत्यु (पु° + मृ°) m. *ein wiederholtes Sterben* ÇAT. BR. 2,3,3,9. 10,1,4,14. 2,6,19. 5,1,4. 6,1,4. 5,8. 11,4,3,20. 5,6,9. अप ह वै पाप्मानं पुनर्मृत्युं जयति 12,9,3,11. 12. 14,4,3,6. 6,2,10. अन्तरेणो ह वा एतमशनाया च पुनर्मृत्युश्च ÇÂÑKH. BR. 25,1.

पुनर्यज्ञ (पु° + यज्ञ) m. *ein wiederholtes Opfer* ÇAT. BR. 4,5,10,6. 8,6,3,16. 12,9,3,10. KÂTJ. ÇR. 25,12,20. 14,30.

पुनर्यात्रा (पु° + या°) f. *eine wiederholte Procession* ÇKDR.

पुनर्यामन् s. यामन्.

पुनर्युवन् (पु° + यु°) adj. *wieder jung* ÇAT. BR. 4,1,5,10. PAÑKAV. BR. 14,6,10.

पुनर्लाभ (पु° + लाभ) m. *Wiedererlangung* MBH. 3,2676.

पुनर्वक्तव्य (पु° + व°) adj. *zu wiederholen;* davon nom. abstr. °ता f.: वैश्यानिरिति पूर्वमुक्तमपि व्यवधानाद्बुद्धिस्थं शिष्यसुखप्रतिपत्तये पुनर्वक्तव्यतया प्रतिज्ञानीते KULL. zu M. 3,266.

पुनर्वचन (पु° + व°) n. *das Wiedersagen, Wiederholen* ÇÂÑKH. BR. 26,5. ṚV. PRÂT. 10,10. ÇAṄK. zu BṚH. ÂR. UP. S. 20. KULL. zu M. 3,168. Sch. zu P. 2,4,33. Schol. ṚV. PRÂT. 1,15.

Institute of Indology & Tamil Studies, Cologne University, Germany 9.2.2007